

Nr 262.

Godkänd av första kammaren den 1 juni 1923.

Godkänd av andra kammaren den 2 juni 1923.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående avskaffande av rätt till fribiljetter och fria frakter å statens järnvägar.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 18.)

(Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 7.)

Till Konungen.

Uti inom riksdagens båda kamrar väckta likalydande motioner har framhållits önskvärdheten av att det nuvarande fribiljettsystemet vid statens järnvägar och rätten till fria frakter för befattningshavare därstädes avskaffades.

Över vederbörande motion hava yttranden inhämtats av järnvägsstyrelsen samt av styrelsen för svenska järnvägsmannaförbundet.

Av de i ämnet avgivna utlåtandena framgår,
att fribiljettsystemets uppkomst synes ligga lika långt tillbaka i tiden som järnvägsdriftens begynnande å de första järnvägarna,
att förmånen av fria resor och fria varutransporter åtnjutes av järnvägsmännen i jordens övriga länder,
att liknande förmåner åtnjutas av personalen vid de enskilda järnvägarna inom landet på grund av löneavtal och enligt samma grunder som vid statens järnvägar,
att ifrågavarande förmån visserligen kan betyda en utgift för vidkommande verk eller kanske rättare någon inkomstminskning, men att den ekonomiska sidan av saken ingalunda har den betydelse, som man från vissa håll velat göra gällande, vilket framgår bl. a. därav, att 1919 års kommission angående statens järnvägars ekonomi icke ansett

skäl föreligga att påkalla några ändringar rörande här omhandlade spörsmål, samt

att vad särskilt fribiljetter för utländska järnvägsmän beträffar och svenska järnvägsmännens motsvarande förmån i utlandet, denna grundar sig på gammal internationell kotym.

Riksdagen har inhämtat, att enligt den av järnvägsstyrelsen fastställda fribiljettordningen vid statens järnvägar under år 1921 för fri resa å nämnda järnvägar gällde två slag av fribiljetter, nämligen dels stående fribiljetter (skandinavisk fribiljett, årskort, frikort samt stående fribiljett för resa å bandelen Tomtebodå—Stockholm C, avsedd för personal tillhörande kontrollkontoret, statistiska kontoret, biljett- och blankettkontoret samt inrikes taxeyrans tariffavdelning), dels ock tillfälliga fribiljetter (tjänstebiljett, specialfribiljett, pensionärsfribiljett och hushållsfribiljett).

Vid överbägande av motionens hemställan har det för riksdagen från början stått klart, att ett fullständigt frångående från Sveriges sida av kotymen att bevilja vissa utländska järnvägsfunktionärer fribiljetter å statens järnvägar, så länge vissa svenska järnvägsmän erhålla motsvarande förmån utomlands, skulle innebära ett olämpligt åsidosättande av internationella hövlighetskrav.

Vad beträffar fribiljetter till personalen vid statens järnvägar, så har riksdagen kommit till den uppfattningen, att åtgärder redan vidtagits och ytterligare komma att vidtagas för att nedbringa desamma.

I fråga om årskorten å statens järnvägar, så har riksdagen den åsikten, att nödig begränsning vid deras utdelande icke alltid iakttagits, liksom det också väckt uppmärksamhet, att det ojämförligt största antalet av dessa årskort gälla till första klass. Av de uppgifter, som stått riksdagen till buds, framgår nämligen, att för år 1922 voro utfärdade 1,017 dylika årskort, gällande å hela statsbanenätet, därav 933 till första klass. I ett flertal fall synas sådana årskort hava utdelats, utan att bärande skäl därför kunnat anföras. Särskilt har riksdagen fäst sig vid det stora antalet årskort till järnvägsläkare, vilka svårigen kunna anses berättigade till årskort, gällande å hela statsbanenätet. Även i övrigt synes denna förmån i allt för stor utsträckning hava medgivits vissa befattningshavare i enskild tjänst såväl i in- som utlandet samt befattningshavare och f. d. befattningshavare i statens tjänst i sådan utsträckning, att sakliga skäl icke härvidlag alltid kunna anses hava legat till grund. Beträffande statens järnvägars befattningshavare har riksdagen jämväl där funnit, att ifrågavarande förmån till-

delats ett avsevärt antal högre tjänstemän, utan att detta alltid kan anses varit av behovet påkallat i och för utförande av vederbörandes tjänsteåliggande, såsom t. ex. stationsinspektorer av 1 kl. m. fl.

Riksdagen har visserligen icke förbisett den omständigheten, att en viss begränsning från vederbörandes sida vidtagits även på detta område, men håller före, att ytterligare inskränkningar kunna och böra ske, och då det av de handlingar, som stått riksdagen till förfogande, icke fullt tydligt framgår, att sådan inskränkning är anbefalld eller påtänkt, har riksdagen ansett en hemställan i ämnet från riksdagens sida påkallad.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte att åstadkomma en ytterligare begränsning i antalet årskort vid statens järnvägar.

Stockholm den 2 juni 1923.

Med undersåtlig vördnad.
